

MAGAZYN KULTURALNY

Gazetka Ignacego

POLSKIEGO TOWARZYSTWA MUZYCZNEGO

im. I. J. PADEREWSKIEGO W WINNIPEGU

DODATEK DO CZASU -- NR 2 (10) - GRUDZIEŃ 1998 -- DODATEK DO CZASU

WKRÓTCE ...

KONCERT

Natalia Zieliński, zagra koncert skrzypcowy J. Rode, cz. 2 i 3. Występ odbędzie się 24 stycznia 1999 o godz. 15:00 w studiu *Yamaha Music Centre* przy 1330 Portage Ave. Młoda skrzypaczka wystąpi również w marcowym *Music Competition Festival*, który odbędzie się jak co roku w Young United Church w Winnipegu.

RECITAL

Małżeństwo Claudia Chen-fortepian i Arkadiusz Tesarszyk - wiolonczela zapraszają na swój recital, który odbędzie się w Winkler, Manitoba (1 godz. jazdy samochodem z Winnipegu) 13 marca 1999 o godz. 20:00.

KONCERT KOLED

Koncert koled odbędzie się 17 stycznia o godz. 19:00 w kościele św. Ducha przy 341 Selkirk Ave. Wystąpi chór Zespołu Piesni i Tańca *Sokoł* przygotowany i prowadzony przez Tadeusza Biernackiego.

NEW MUSIC FESTIVAL

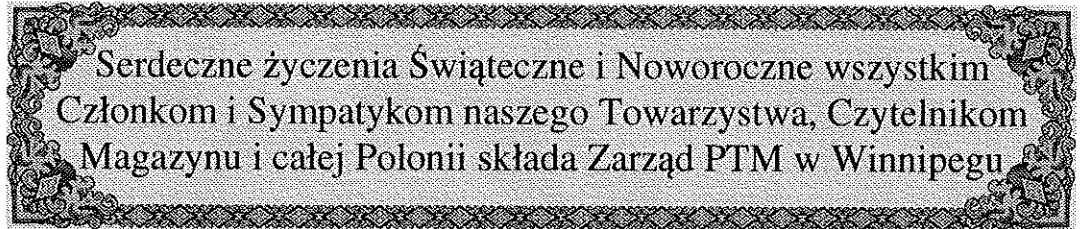
Penderecki String Quartet wystąpi 31 stycznia o 20:00 w *Centennial Concert Hall*. Zespół, w którego składzie znajduje się dwóch Polaków, zaprezentuje prowokacyjną muzykę współczesną.

EKSPOZYCJA SZKŁA ARTYSTYCZNEGO

Jolanta i Zbigniew Sokalscy zapraszają na stałą ekspozycję swoich prac w szkłe, które można oglądać w *Rogue's Gallery* przy 432 Assiniboine Ave.

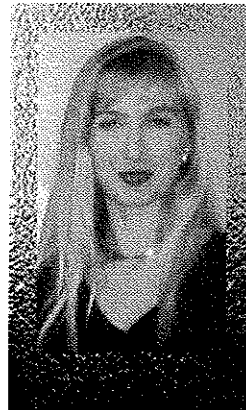
WYSTAWA

Prace Ewy Tarsia, artysty plastyka będzie można zobaczyć w *Access Gallery* przy 121-100 Arthur St. od 15 stycznia do 13 lutego.

MUZYKA CHOPINA ZABRZMIAŁA W WINNIPEGU

Krystyna Tucka-Gawęda, polska pianistka mieszkająca w Vancouver, laureatka tegorocznego konkursu *Eckhardt-Gramatté National Music Competition* wystąpiła w Winnipegu w ramach tournée po Kanadzie. Koncert w Winnipegu zorganizowany został przez *The Women's Musical Club of Winnipeg* i odbył się 15 listopada w *Winnipeg Art Gallery*. Pianistka zaprezentowała klasyczne i współczesne utwory fortepianowe. Występ zakończył się brawurowym wykonaniem Poloneza As dur, op. 53 Fryderyka Chopina. Emocjonalna reakcja w dużej części polskiej widowni, wyraźnie udowodniła potrzebę obcowania naszego środowiska z wirtuozowskim wykonaniem muzyki polskiej. Spotkanie z pianistką zorganizowane przez PTM odbyło się następnego dnia w sali konferencyjnej kościoła św. Ducha. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele organizacji polonijnych z Winnipegu.

Krystyna Tucka-Gawęda

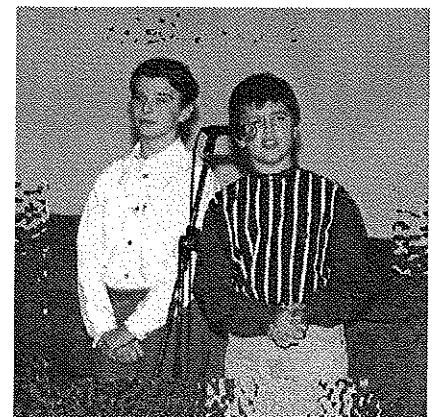
ROK ADAMA MICKIEWICZA DOBIEGŁ KOŃCA

Polskie Towarzystwo Muzyczne w Winnipegu zakończyło obchody roku Adama Mickiewicza wieczornicą, która odbyła się 22 listopada w sali parafialnej kościoła św. Ducha w Winnipegu. Prowadziła Wanda Kolarz, która otworzyła imprezę *Inwokacją z Pana Tadeusza*. Felieton okolicznościowy na temat życia i twórczości poety wygłosił Bolesław Łucki. W dalszym ciągu wieczoru wiersze Mickiewicza recytowali Piotr i Maciej Biały (*Strzyżono golono*), Iwona Jarek (*Pani Twardowska*), Maria Kuraszko (*Przed wichrami i szronem* i wiersz własny poświęcony Mickiewiczowi), Józef Biernacki (*Przyjaciele i Czaty*), Paweł Buczkowicz (*Alpuhara, Stepy Akermaitkie* i fragment 10 księgi *Pana Tadeusza*), Wanda Kolarz (*Śmierć Pułkownika, Świtez*). Walentyna Wojtas zaśpiewała pieśń Stanisława Moniuszki do słów Adama Mickiewicza *Znasz li ten kraj*.

CHORAŁ GREGORIAŃSKI MAESTRO SKROWACZEWSKI

Mirosław Szarek wystąpił podczas koncertu poświęconego chorałowi gregoriańskiemu. Polski pianista wykonał na organach Tokatę d-moll J.S. Bacha. Koncert odbył się 11 listopada w katedrze Saint-Boniface.

Polski dyrygent Stanisław Skrowaczewski złożył w październiku kolejną wizytę w naszym mieście. *The Winnipeg Symphony Orchestra* pod jego dyrykcją zaprezentowała utwory Webera, Rimski-Korsakowa, Prokofiewa i Brahmsa. W koncercie wystąpił również znakomity pianista Mark Zeltser.

Piotr i Maciej Biały

Natalia Zielińska

KOLEĐY, KOLEĐY
Chór Zespołu Pieśni i Tańca *Sokół* pod dyрекcją Tadeusza Biernackiego zakończył sesję nagrań polskich kołęd. Płyta CD powinna się ukazać w sprzedaży już na początku stycznia.

WINNIPEG SINGERS
Polska kołęda "Lulajże Jezuniu" w aranżacji Tadeusza Biernackiego była prezentowana przez znakomity chór *Winnipeg Singers* podczas imprezy *Festival of Lessons and Carols*, który odbył się 13 grudnia w anglikańskim kościele Wszystkich Świętych w Winnipegu.

OGŁOSZENIA PTM

Zarząd PTM zawiadamia wszystkich członków, że walne zebranie odbędzie się w SPK przy 1364 Main Street, 10 stycznia o godzinie 15:00.

Zarząd PTM zawiadamia też, że świąteczne spotkania przy kołędzie organizowane dla członków i sympatyków Towarzystwa odbędzie się 3 stycznia o godz. 16:00 w SPK. Zapraszamy!

80 ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

11 listopada minęła 80 rocznica odzyskania niepodległości Polski. Kongres Polonii Kanadyjskiej w Winnipegu przygotował z tej okazji akademię, która prowadziła Ilona Majkrzyk. Referat okolicznościowy wygłosił dr Kazimierz Patalas. Impreza odbyła się 8 listopada w siedzibie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół nr 1 przy 717 Manitoba Ave. PTM przygotowało program zatytułowany *Od rozbiorów do niepodległości*. Występ otwarto polonezem *Pożegnanie ojczyzny* Michała Ogińskiego w wykonaniu młodej, utalentowanej skrzypaczki Natalii Zielińskiej przy akompaniamentcie Mirosława Szarka. Chór męski przygotowany przez Romana Papalskiego zaprezentował polskie pieśni patriotyczne. Akompaniował Mirosław Szarek. Wiersze recytowali Józef Biernacki i Wanda Kolarz.

DZIECI ŚPIEWAJĄ KOLEĐY

Chór dziecięcy PTM po dyрекcją Moniki Łukomskiej zaprezentował polskie kołędy w czasie imprezy mikołajowej w siedzibie Bractwa św. Ducha przy 1230 Main Street w Winnipegu. Chór śpiewał również 12 grudnia w *Forks* w czasie imprezy organizowanej przez stację radiową CKJS z okazji świąt. Nabór nowych członków do chóru ciągle trwa. Zapraszamy dzieci z dobrym słuchem, które chciałyby śpiewać polskie piosenki. Próby odbywają się w środy o 18:30 w Bractwie św. Ducha przy 1230 Main Street.

1999 ROKIEM CHOPINOWSKIM

W 1999 roku minie 150 lat od śmierci Fryderyka Chopina. W uznaniu dorobku muzycznego polskiego kompozytora i pianisty, rok 1999 został ogłoszony przez UNESCO międzynarodowym rokiem chopinowskim. Z tej okazji polscy muzycy i organizacje muzyczne w Polsce i na świecie przygotowują atrakcyjne imprezy poświęcone wielkiemu muzykowi. PTM również planuje aktywne włączenie się w obchody tej znaczącej rocznicy.

NOWOROCZNE ROZWAŻANIA

Już grudzień, ostatni miesiąc starzejącego się szybko roku, który minął pod znakiem Adama Mickiewicza. Wkrótce nadejdą święta, przyjdzie nowy rok naznaczony tym razem twórczością wielkiego pianisty i kompozytora Fryderyka Chopina, którego 150 rocznicę śmierci obchodzić będziemy w przyszłym roku ... ale to dopiero po świętach. Teraz zajmę się raczej przeglądem tegorocznych wydarzeń kulturalnych na naszym podwórku, prezentacją sukcesów i analizą porażek.

Adam Mickiewicz

Twórczość Adama Mickiewicza była w tym roku tematem lub inspiracją kilku wydarzeń kulturalnych w środowisku polonijnym. Pierwszym był poranek poetycki zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Muzyczne w Winnipegu. Dzieci z polskich szkół deklamowały wiersze poety. Impreza godna pochwały i kontynuacji. Wydaje mi się, że w przyszłości należałoby dołożyć wszelkich starań, żeby polska poezja była obecna w naszym środowisku. Rolą polskich szkół mogłoby być okresowe przygotowanie tego typu imprez, dla dobra naszej kultury.

Przyszłoroczna 150 rocznica śmierci Juliusza Słowackiego byłaby doskonałą okazją do zorganizowania kolejnych popisów poetyckich naszej młodzieży. Korzyści są wielorakie. Pielęgnacja języka polskiego, czy zdobywanie ogłady scenicznej to tylko główne z nich. Majowy poranek z poezją Mickiewicza ujawnił też talenty aktorskie. Utalentowani bracia Maciej i Piotr Biały oraz Paweł Buczkowicz z wielkim i zaangażowaniem recytowali wiersze; podobali się publiczności tak bardzo, że zostali poproszeni o powtórzenie swojego

występu na wieczornicy mickiewiczowskiej zorganizowanej przez PTM w listopadzie '98. Ktoś mi wtedy zaproponował, żeby Polskie Towarzystwo Muzyczne dołożyło wszelkich starań w celu utworzenia Młodzieżowego Teatru Polskiego po to, żeby młodym talentom aktorskim stworzyć możliwość doskonalenia swoich umiejętności. Polski tygodnik "Czas" też uczcił 200 rocznicę urodzin Mickiewicza publikując w kolejnych, coraz to lepszych wydaniach gazety, utwory naszego wieszca. Mimo poważnych kłopotów technicznych i personalnych gazeta się rozwija, i wygląda na to, że wbrew złowróbnym przewidywaniom, pokona przejściowe trudności w drodze do stania się dobrej jakości czasopismem i będzie dalej służyła Polonii, tak dobrze, jak to czyni od 1914 roku. Żal tylko, że zabytkowy budynek redakcyjny przy Main Street nie odzyskuje rangi estetycznej i kulturalnej na jaką zasługuje będąc siedzibą tak szacownej i historycznej instytucji, jaką bez wątpienia jest "Czas".

Symfonia tysiąca

Majową atrakcją w Winnipegu był Gustaw Mahler, a właściwie jego 8 symfonia, która ściągnęła do nas melomanów z innych miast, a nawet spoza granic Kanady! Było to wydarzenie bez precedensu. Po raz pierwszy w naszym mieście wystawiono *symfonię tysiąca*, utwór skomponowany w 1906 r., wykonywany niezwykle rzadko, bo do jego wykonania potrzeba 1000 wykonawców żeby uzyskać brzmienie zamierzone przez kompozytora. Orkiestra Filharmonii Winnipegu wykonała go wraz z czterema okazałymi chórami, dla uświetnienia 50 rocznicy swojego istnienia. Wykonane były dwa koncerty przy sali wypełnionej po brzegi zarówno na scenie jak i na widowni. Krytyka oceniła wydarzenie bardzo wysoko. Kto tego nie zobaczył, ten stracił być może życiową szansę przeżycia poruszającego do głębi spektaklu złożonego ze wszystkich możliwych do wydobycia dźwięków.

Współczesna Mahlerowi prasa żartowała, że do pełnego brzmienia 8 symfonii zabrakło jedynie automobilowego klaksonu. Ten mankament został wyeliminowany w czasie otwartego koncertu orkiestry, który odbył się u zbiegu Portage and Main. W prezentowanej przez *Winnipeg Symphony Orchestra* w samo południe na ulicy, współczesnego utworu orkiestrowego, brzmienie klaksonu samochodowego zostało wykorzystane przez kompozytora do uzyskania dość specyficznej, "ulicznej" harmonii utworu. Czego to ludzie i kompozytorzy nie wymyślą.

Kolejnych wrażeń muzycznych dostarczyła nam polska młodzież, która zaprezentowała swoje umiejętności na IV koncercie z okazji zakończenia roku szkolnego. Wystąpiło 19 wykonawców i chór dziecięcy Polskiego Towarzystwa Muzycznego pod dyrekcją Moniki Łukomskiej. Wiek i muzyczne umiejętności młodych muzyków były bardzo zróżnicowane. Wszyscy jednak byli wspaniali, no i wakacje były tuż, tuż! Na szczególną uwagę zasłużyli bracia Jarzęccy, pianiści, których los i rodzice zabrali z Winnipegu do Calgary. Natalia Zieliński, skrzypaczka, którą zobaczyłem i usłyszałem wtedy pierwszy raz, zrobiła na słuchaczach bardzo duże wrażenie. Jest ona bardzo utalentowanym muzykiem na samym początku artystycznej drogi wiodącej zdecydowanie do góry. Powinniśmy stworzyć jej jak najwięcej okazji do publicznego prezentowania swoich umiejętności muzycznych - dla niej samej, dla propagowania polskiej kultury muzycznej i dla dobra Polonii. Sądzę, że owacje słuchaczy po jej występie potwierdzają zdecydowanie moją propozycję.

Polscy muzycy zawodowi również i w tym roku byli bardzo aktywni. Ryszard Tyborowski wystąpił w tym roku dwukrotnie w kameralnych recitalach muzyki gitarowej w Winnipegu. Polski gitarzysta, absolwent Akademii Muzycznej we Wrocławiu,

i student najlepszego gitarzysty Grecji porwał słuchaczy doskonałą techniką i wycuciem nastroju prezentowanych utworów. Arkadiusz Tesarczyk, pierwsza wiolonczela *Winnipeg Symphony Orchestra* wystąpił w grudniu w *Centennial Concert Hall* z koncertem wiolonczelowym E. Elgara. Tadeusz Biernacki, pianista i dyrygent, dyrektor artystyczny chóru Opery i Baletu w Winnipegu wystąpił z chórem kilkakrotnie w tym roku. Jednym z atrakcyjniejszych występów był dwugodzinny koncert na dachu budynku galerii sztuki w Winnipegu, gdzie chór zaprezentował wybór najślawniejszych arii i fragmentów z popularnych oper. Tadeusz Biernacki przygotował również chór zespołu pieśni i tańca "Sokół" do występu w Stanach Zjednoczonych podczas *Wisconsin Dells Polish Festival*, gdzie nasz zaspół był główną atrakcją. Kolejną atrakcją zapowiada się nagrana właśnie płyta CD z kolędami w wykonaniu tego samego chóru pod dyrekcją Tadeusza Biernackiego.

W tegorocznej Folkloramie polski folklor był jak zwykle prezentowany przez dwa zespoły - zespół pieśni i tańca "Sokół" i zespół SPK "Iskry". Obydwa zespoły, jak co roku, wywiązały się znakomicie z zadania prezentowania polskiej kultury i sztuki ludowej - mamy przecież bardzo utalentowanych tancerzy w obydwu zespołach. Czasem zastanawiam się jaki efekt przyniosłoby ich połączenie. Stworzenie jednego dużego i prężnego zespołu pieśni i tańca (być może nie tylko folklorystycznego - taniec nowoczesny czy pantomima przyciągają równie magicznie jak folklor) mogłoby przynieść nieoczekiwane rezultaty w postaci wzrostu zainteresowania polską sztuką, czy też zwiększenia atrakcyjności i rozszerzenia wachlarza prezentowanej kultury i sztuki. Warto chyba spróbować.

KALEJDOSKOP POLSKIEJ KULTURY I SZTUKI

MUZYKA

41 Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej *Warszawska Jesień - Północ '98* odbył się w Warszawie we wrześniu br. królowa Szwecji Sylwia wzięła udział w inauguracji festiwalu. Prezentowana była głównie muzyka skandynawska.

III Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Stanisława Moniuszki odbył się w październiku w Warszawie. W Teatrze Wielkim wystąpiło ponad 100 śpiewaków z 30 krajów. Występy kandydatów oceniało międzynarodowe jury złożone z najwybitniejszych ekspertów wokalistyki pod przewodnictwem znakomitego polskiego tenora Ryszarda Karczykowskiego. W jury zasiadali również: Maria Fołtyn (dyrektor konkursu), Irina Archipowa, Regine Crespin, Stefania Toczyńska, Teresa Kubiak, Helena Łazarska, Rene Kollo i inne gwiazdy scen operowych oraz znakomitości pedagogiki wokalne. Do finału dotarło troje polskich śpiewaków - sopran Aleksandra Kurzak i Katarzyna Trylnik oraz bas Jacek Janiszewski.

9-letnia Marta Zalewska, uczennica III klasy Państwowej Podstawowej Szkoły Muzycznej im. Młynarskiego w Warszawie, podopieczna prof. Marii Brylanki otrzymała bardzo cenny instrument, kopię skrzypiec Stradivariusa wykonaną w 1721 r. w Cremonie (Włochy). Instrument otrzymał wiele nagród lutniczych, w tym Grand Prix w Paryżu w 1931 r., Brukseli w 1935 r. oraz w cztery lata później w Nowym Jorku. Skrzypce pozyskała Fundacja "Promocji Talentu" Ewy Czeszejko-Sochackiej od p. Andrzeja Neskromnego. Uroczystość wręczenia instrumentu młodzieutkiej skrzypaczce odbyła się w Dniu Święta Niepodległości, w czasie imprezy na Zamku Królewskim w Warszawie. W ceremonii udział wzięli m.in. premier Jerzy Buzek, wojewoda warszawski Maciej Gielecki i minister gospodarki Janusz Steinhoff. Marta Zalewska jest najmłodszą stypendystką Fundacji "Promocji Talentu", działającej na rzecz najbardziej uzdolnionej polskiej młodzieży od stycznia 1995 roku.

W Teatrze Wielkim w Warszawie odbyła się światowa prapremiera *Requiem dla mojego przyjaciela* skomponowanego przez Zbigniewa Preisnera dla uczczenia pamięci zmarłego niedawno reżysera Krzysztofa Kiesłowskiego. Spektakl przyciągał uwagę nie tylko dla wartości muzycznych znakomitego utworu, ale i dla sław zasiadających na widowni. Koncert obejrzeli m.in. Carlo Ponti, znany włoski producent filmowy i Michelangelo Antonioni, słynny reżyser, który obchodził właśnie swoje 86 urodziny. Wśród widzów obecni byli znani polscy politycy, naukowcy i przedstawiciele kultury. Spektakl reżyserował syn Sophii Loren i Carla Pontiego

- Eduardo Ponti. Scenografie spektaklu przygotował Andrzej Kreutz Majewski. Orkiestrą *Sinfonia Varsovia* dyrygował Jacek Kasprzyk. Śpiewali Elżbieta Towarnicka, Dariusz Paradowski, Piotr Kusiewicz, Piotr Łykowski, Grzegorz Zychowicz oraz warszawski Chór Kameralny przygotowany przez wybitnego fachowca Ryszarda Zimaka.

21 listopada, w wieku 82 lat, zmarł w Warszawie Tadeusz Paciorkiewicz, wybitny kompozytor, organista, pedagog warszawskiej Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina. Tadeusz Paciorkiewicz pozostawił po sobie wiele cenionych przez krytykę i publiczność utworów: symfonie, koncerty fortepianowe i skrzypcowe, cykle pieśni, muzykę kameralną. Pisał też dla teatru, filmu i dla Polskiego Radia.

Wrocław był sceną kolejnego V Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Wiedeńskiej. Przez osiem dni października w mieście królowała muzyka twórców walca wiedeńskiego: od Lannera poprzez Straussa aż do Stolz. W festiwalu brały udział najlepsze zespoły i soliści z Austrii, Stanów Zjednoczonych i Węgier. Dochód z koncertu galowego, na którym wystąpił wrocławski zespół *Spirituals Singer Band*, przekazano na cele charytatywne.

20 października br. w Teatrze Roma w Warszawie wystąpiła wielka śpiewaczka strehlerowskiego Piccolo Teatro di Milano - Milva (Maria Ilvy Biolcati). Ocena krytyki: wspaniały głos i porywające aktorstwo. W ramach sensacyjnie przyjmowanego europejskiego tournée, właśnie w stolicy miał miejsce jej jedyny koncert w Polsce. Milva wraz z Teatrem Piccolo z Mediolanu zaprezentowała rewelacyjne przedstawienie pt. "Milva - El tango de Astor Piazzola", w reżyserii Filippo Crivelliego.

III Festiwal Kompozytorów Polskich odbył się w październiku w Bielsku-Białej. Festiwal poświęcony w całości Stanisławowi Moniuszce, zainaugurował Chór Poznańskich Słowików pod dyrekcją Stefana Stuli-grosza. Chór wykonał IV Litanie Ostrobramską Stanisława Moniuszki. W czasie festiwalu zaprezentowano filmową wersję *Strasznego Dworu* w wykonaniu Opery Bytomskiej w reżyserii Leonarda Buczkowskiego z 1939 roku. Odbyło się również kilka imprez towarzyszących, z których najważniejszą było seminarium nt Stanisława Moniuszki. W seminarium wzięli udział prof. Witold Rudziński, największy specjalista w dziedzinie muzyki Moniuszki oraz Maria Fołtyn i Bogusław Kaczyński.

Krzysztof Penderecki komponuje obecnie utwory kameralne, bo postanowił powitać nowe tysiąclecie "oczyszczony", jak się wyraził, po ostatnio napisanych wielkich oratoriach i symfoniach. Na czerwiec 2000 roku skomponuje zamówiony przez Musikverein w Wiedniu sektet na fortepian, obój, klarnet, róg i trio smyczkowe. Wśród wykonawców znajdują się m.in. Krystian Zimerman, Mścisław Rostropowicz i Jurij Baszmet. Potem, na zamówienie Carnegie Hall w Nowym Jorku, powstanie koncert fortepianowy z Emanuelem Axem jako solistą, który zagra go z towarzyszeniem Orkiestry Filadelfijskiej. Prawykonanie dzieła nastąpi w maju 2002 r. Nowy utwór otrzyma od Pendereckiego również słynna skrzypaczka Anne Sophie Mutter.

W warszawskiej Filharmonii Narodowej wystąpiła z recitalem rewelacyjna skrzypaczka Leila Josefowicz. Młodziutka Amerykanka o polskich (po ojcu) i brytyjskich (po matce) korzeniach, wraz z pianistą Johnem Novackiem wykonali utwory Pendereckiego, Szostakowicza, Schuberta, Gershwin i Czajkowskiego. Leila Josefowicz grała na wspaniałym instrumencie "Ebersolt", zbudowanym w Cremonie w 1739 r. przez Guarneriego del Gesù. Skrzypce wypożyczono od słynnego kolekcjonera i krytyka, który zachwyił się grą skrzypaczki w nowojorskiej Carnegie Hall.

Ogólnopolski Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina, odbył się na przełomie listopada i grudnia w Zamku Ostrogskich w Warszawie.

Z okazji 65 rocznicy urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego - jednego z najwybitniejszych współczesnych kompozytorów, Wielka Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia wystąpiła z nadzwyczajnym koncertem. Program wieczoru w katowickim kościele św. Piotra i Pawła wypełniły dzieła jubilata - trzy tańce, dwie pieśni sakralne, koncert na klawesyn i orkiestrę oraz utwory "Ad Matrem" na sopran, chór i orkiestrę i "Beatus vir" na baryton, chór i orkiestrę. Solistami byli: sopran Elżbieta Towarnicka, baryton Adam Kruszewski i klawesynista Władysław Kłósiewicz. Wystąpił też krakowski Chór Polskiego Radia i Chór Filharmonii Śląskiej z Katowic. Całość prowadził dyrektor WOSPR Antoni Wit.

Elżbieta Dedek, polska pianistka mieszkająca w Belgii, otrzymała 22 października nagrodę Stowarzyszenia Kultury Europejskiej S.E.C. Nagrodę wręczono w Domu Literatury w Warszawie, za zasługi dla dobra kultury polskiej poza granicami kraju.

Po dziesięcioletniej nieobecności w Polsce wystąpi znowu światowej sławy polski pianista Krystian Zimerman. Koncerty planowane są na wrzesień przyszłego roku w Warszawie, Poznaniu, Katowicach i Krakowie. Występ Zimermana w Polsce jest częścią światowego tournée organizowanego dla uczczenia 150 rocznicy śmierci Fryderyka Chopina. Tournée roz-

pocznie się występem 1 sierpnia w Salzburgu, i zakończy 11 listopada w Carnegie Hall w Nowym Jorku. Szczególnie ważny będzie koncert 17 października - w dniu śmierci Chopina - w Salle Pleyel w Paryżu.

40 jubileuszowy festiwal Jazz Jamboree odbył się w październiku w warszawskiej sali Kongresowej. Podczas festiwalu wystąpiło 100 muzyków wśród których gwiazdami byli gitarzysta John Scofield i Mac Rebennack znany jako Dr John.

W listopadzie w Studiu Koncertowym S-1 w Warszawie wystąpił Ryszard Karczykowski, tenor, którego głos, sceniczną aparycję i kulturę wokalną podziwiają tysiące słuchaczy na całym świecie.

19 listopada Chór Politechniki Szczecińskiej obchodził 45 rocznicę powstania. Zespół jest od początku prowadzony przez Jana Szyrockiego. CHAPS uczestniczył w naważniejszych światowych festiwalach muzyki chóralnej i jest laureatem licznych nagród prestiżowych polskich i międzynarodowych konkursów.

W październiku, na jedynym koncercie w Filharmonii Narodowej w Warszawie wystąpił słynny *Westminster Abbey Choir* z Londynu. 36 chłopców i panów w średnim wieku, ubranych w stylowe czerwone kostiumy, zaprezentowało publiczności dzieła znaczące dla tysiącletniej historii tej dziedziny sztuki - od chorału gregoriańskiego, po utwory współczesne. Głosy chórzystów, wśród których dominują chłopięce sopran, starannie dobierany repertuar, wykonywany u siebie i daleko poza granicami Anglii, świadczą o stałym pielęgnowaniu tradycji zespołowego śpiewania. Podróżujący po Polsce Westminster Abbey Choir pod dyrekcją Martina Bakera występował również w salach Filharmonii Krakowskiej i Bydgoskiej.

PLASTYKA

"Dama z gronostajem" Leonarda da Vinci została ubezpieczona na 100 mln dolarów. Obraz wypożyczono do Włoch w zamian za dwa arcydzieła włoskiego renesansu: *Venus z Urbino* Tycjana i *La Velate* Rafaela, wystawiane w Krakowie i w Warszawie. Ekspozycja "Damy z gronostajem" odbyła się w Rzymie i Mediolanie. Obraz zakończy włoskie tournée ekspozycją w Palazzo Pitti we Florencji od 16 grudnia do 24 stycznia 1999 roku.

Kubistyczny obraz Pabla Picassa "Naga kobieta" sprzedano w listopadzie 1998 r. za 11 mln dolarów na aukcji sztuki współczesnej w Nowym Jorku.

Wystawa grafik hiszpańskiego malarza Salvadora Dali, która odbywała się we wrocławskim ratuszu we wrześniu i październiku br. zakończyła się olbrzymim sukcesem. W okresie wystawy ratusz odwiedziło 2-3 tys. ludzi dziennie. Kolekcję obejrzało ok. 85 000 ludzi.

LITERATURA

Wydawnictwo *Czytelnik* zdobyło nagrodę sezonu wydawniczo-księgarskiego "Ikar 98" za publikowanie dorobku twórczego emigracji polskiej.

"**Piesek przydrożny**" Czesław Miłosza zdobył literacką nagrodę Nike '98. Jury pod przewodnictwem prof. Jana Błonskiego oceniało książki siedmiu finalistów: Henryka Grynberga - "Drohobych, Drohobych", Gustawa Herling-Grudzińskiego - "Gorący oddech pustyni", Ireny Jurgielewiczówny - "Byłam, byliśmy", Zygmunta Kubiaka - "Mitologia Greków i Rzymian", Czesława Miłosza - "Piesek przydrożny", Jerzego Pilcha - "Tezy o głupocie, picu i umieraniu", Tadeusza Różewicza - "Kartoteka. Kartoteka rozrzucona". Wszyscy nominowani otrzymali statuetki Złotego Pióra, autorstwa - podobnie jak statuetka Nike wręczona Miłoszowi - prof. Gustawa Zemły.

We wsi Szetejnie w powiecie kiejdańskim, około 50 km od Kowna powstanie Centrum Kultury im. Czesława Miłosza. W czasie uroczystości wmurowania kamienia węgielnego, prezydent Litwy Valdas Adamkus przypomniał, że Czesław Miłosz uważa się za obywatela Wielkiego Księstwa Litewskiego, słynącego z tolerancji i szacunku dla wszystkich narodów, religii i kultur. W Szetejniach nad Niewiążą, która jest literackim prototypem Issy, stał kiedyś XVIII-wieczny dworek dziadków Miłosza. W nim, 86 lat temu, urodził się Czesław Miłosz. Inicjatorką utworzenia Centrum w Szetejniach jest Fundacja Rodziny Stron Czesława Miłosza, powstała na Uniwersytecie Kowieńskim w 1995 r.

Stanisław Lem otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Uroczystość odbyła się Collegium Maiorum UJ. W uzasadnieniu wniosku Rada Wydziału Filologicznego UJ stwierdziła, że S. Lem jest najwybitniejszym przedstawicielem polskiej fantastyki naukowej. Podkreślono również, że Stanisław Lem jest pisarzem, który wzbogacił i wyniósł na najwyższy poziom fantastykę czyniąc ten gatunek literacki nośnikiem głębokich refleksji filozoficznych.

W listopadzie w Studiu Koncertowym Polskiego Radia BIS im. Witolda Lutosławskiego odbyła się impreza promująca wydanie 12-płytkowego albumu pt. "Maraton z »Panem Tadeuszem«". Album zawiera zapis dźwiękowy "Wielkiego Czytania" całego poematu Adama Mickiewicza, w wykonaniu najwybitniejszych aktorów scen polskich, które odbyło się na antenie PR BIS w Polsce 22 marca 1998. Dodatkową atrakcją była możliwość obejrzenia procesu szkicowania mickiewiczowskich krajobrazów przez prof. Wiktora Zinna.

Czystopis "Pana Tadeusza" autorstwa Adama Mickiewicza oraz sprowadzony z Paryża fragment brudnopisu dzieła wystawiono na wystawie zorganizowanej w listopadzie w siedzibie Zamku Królewskiego na Wawelu.

FILM

Festiwal Filmów Młodzieżowych i Dziecięcych odbył się w grudniu br. w Warszawie.

Andrzej Wajda skończył we wrześniu kręcenie filmu *Pan Tadeusz*. Zdjęcia filmowe trwały 62 dni i zgodnie z przewidywaniem, budżet określony początkowo na 3 miliony dolarów został przekroczony. Premiera jest planowana na wczesną wiosnę 1999.

W czasie 14 Warszawskiego Festiwalu Filmowego w październiku w kinach Warszawy pokazano 58 filmów z całego świata. Filmy prezentowane były w blokach "Panorama kina światowego" (16 filmów), "Europa, Europa" (18), "Filmy z północy" (13), "Co nowego w Azji?" (6) i "Nowe filmy polskie".

XXIII Festiwal Polskich Filmów Fabularnych odbył się w październiku w gdyńskim Teatrze Muzycznym. W czasie ceremonii otwarcia festiwalu wyświetlono fragmenty będącego jeszcze w stadium montażu "Ogniem i mieczem" Jerzego Hoffmana oraz wybrane sceny z najlepszych polskich komedii. W tym roku o Złote, Srebrne i Brązowe Lwy Gdańskie ubiegało się 17 filmów. Wśród nich znalazły się budzące wielkie nadzieje na sukces komercyjny "Złoto dezertów" Janusza Majewskiego (kontynuacja "C.K. dezertów"), "Historie kina w Popielawach" Jana Jakuba Kolskiego, "Nic" Jadwigi Kędzierzewskiej i "Pokój saren" Lecha Majewskiego. Wyświetlono również nowe filmy Krzysztofa Zanussiego ("Ostatni krąg"), Magdaleny Łazarkiewicz ("Drugi brzeg") i Jacka Bromskiego ("U Pana Boga za piecem"). Swoje pierwsze filmy zaprezentowali: Natalia Korycka-Gruz ("Amok"), Wojciech Smarzewski ("Małżowina"), Jan Hryniak ("Przystań") i znany operator Witold Adamek ("Poniedziałek"). Do konkursu włączono również czesko-słowacko-polsko-francuski film "Zabić Sekala" Vladimira Michalka. W czasie festiwalu pokazano również rewelacyjny film dokumentalny Dariusza Jabłońskiego "Fotoamator" (zgłoszony do Oscara 98) oraz zrealizowany w Polsce, holenderski dramat Mike'a van Diema "Charakter", nagrodzony Oscarem 97 dla najlepszego filmu zagranicznego.

Film Macieja Dejcera "Bandyta" otrzymał na XV Międzynarodowym Festiwalu Filmowym Viareggio we Włoszech Nagrodę Specjalną Jury oraz Nagrodę Międzynarodowej Krytyki Filmowej.

Na konkurs *Gwiazdy kina europejskiego* odbywający się w Genewie zaproszona została polska aktorka Agnieszka Krukówna. Zaproszenie jest uhonorowaniem roli aktorki w filmie "Farba", który jako jeden z dziesięciu filmów europejskich został zakwalifikowany do projekcji w czasie międzynarodowego festiwalu filmowego.

Polski film "Żeby nie bolało" Marcela Łozińskiego zdobył "Złotego Gołębia" - główną nagrodę w kategorii filmów krótkometrażowych na 41 Festiwalu Filmów Dokumentalnych w Lipsku.

Retrospektywny pokaz filmów Waleriana Borowczyka odbył się w listopadzie w krakowskim kinie "Reduta". Zaprezentowanych było 20 filmów animowanych i fabularnych. Borowczyk, który od 1959 roku mieszka we Francji, uznawany jest za klasyka światowej animacji. Jako twórca filmów fabularnych jest artystą kontrowersyjnym, wpisującym się w nurt francuskiego kina erotycznego lat 70. W Krakowie zaprezentowano filmy z lat 1957 - 1979, zrealizowane we Francji i Polsce m.in. "Goto, wyspa miłości", "Blanche", "Dzieje grzechu", "Opowieści niemoralne", "Bestia", "Heroiny zła" oraz "Prywatne kolekcje".

Stowarzyszenie Krytyków Filmowych w Los Angeles ogłosiło 12 grudnia swój werdykt. Za najlepszy film roku uznano "Szeregowca Ryana" w reż. Stevena Spielberga. Nagrodzono również reżysera i autora zdjęć. Film ten ma więc w tym roku szansę na statuetkę złotego rycerza w trzech najpoważniejszych kategoriach. Oprócz Spielberga "gorącym" nazwiskiem był nasz rodak, znakomity operator Janusz Kamiński.

BALET

W październiku w Teatrze Żydowskim w Warszawie wystąpił *Dayton Contemporary Dance Company*. Jedenastu amerykańskich artystów dało występ tylko dla wybranej publiczności, zaproszonej przez Ambasadę USA. Istniejący już trzydzieści lat zespół z Dayton w Ohio, uprawia taniec nowoczesny, posługując się wieloma technikami. Tancerze z Dayton tworzą zgrany, bardzo młody wiekiem, świetnie wyszkolony profesjonalny zespół, dla którego pracuje wielu choreografów, zwłaszcza amerykańskich. Dla nich też specjalnie pisze muzykę wielu kompozytorów.

TEATR

27 września br. w warszawskim Teatrze Narodowym odbyła się premiera spektaklu w reżyserii Jerzego Grzegorzewskiego pt. *Halka Spinoza albo Opera Utracana albo żal za uciekającym bezpowrotnie życiem*. W spektaklu wykorzystano teksty Stanisława Ignacego Witkiewicza, ks. Józefa Tischnera i Włodzimierza Wolskiego. Muzyka Stanisław Moniuszko i Stanisław Radwan.

Międzynarodowy Festiwal Teatralny odbył się od 14 do 17 października w Lublinie. W czasie festiwalu pokazano 8 spektakli zagranicznych teatrów z Niemiec Japonii, Rosji, Lotwy, Irlandii i Włoch oraz 10 spektakli teatrów polskich. Były to: *Teatr Studio* z Warszawy; z Poznania - *Teatr Ósmego Dnia*, *Teatr Biuro Podróży* oraz *Porywacze Ciał* z Lublina; *Scena Plastyczna KUL*, *OPT Gardzienice* i *Provisorium*. Pejzażu dopełnił *Teatr*

Cinema z Michałowic i *Teatr Cogitatur* z Katowic.

W listopadzie w Teatrze Narodowym w Warszawie odbyła się premiera napisanej w 1900 r. sztuki pt "Tango śmierci", jednego znajdsłynniejszych tekstów Augusta Strindberga. Reżyseria Adam Hanuszkiewicz. "Tango śmierci" jest powrotem Adama Hanuszkiewicza do Teatru Narodowego. Znany aktor i reżyser wystąpił w nim w roli kapitana Edgara. W roli Alicji wystąpiła Anna Chodakowska, a w roli Kurta - Krzysztof Kolberger. Autorem scenografii był Franciszek Starowieyski.

Na scenę warszawskiego Teatru Nowego wróciła legendarna inscenizacja "Wesela" w reżyserii Adama Hanuszkiewicza. Marta Neuman, absolwentka łódzkiej szkoły filmowej, zagrała pannę młodą. Debiutantce partnerowali Tomasz Zaliwski, Artur Bazak i Zbigniew Konopka jako pan młody.

ROZMAIŁOŚCI

Krzywa Wieża w Pizie będzie prostowana. Trzynastowieczny zabytek architektury włoskiej jest pod stałym nadzorem naukowców. Zabiegi konserwatorskie kierowane przez Michele Jamiolkowskiego, szefa włoskiego komitetu ekspertów, zmierzają do zredukowania stopnia pochylenia wieży i zapewnienia stabilności gruntu dookoła budowli. Oblicza się, że interwencja ta zapewni stabilność Krzywej Wieży na 250 do 300 lat.

"Złoto ze skarbcza Muzeum Narodowego" to tytuł wystawy, którą zorganizowano w Muzeum Narodowym w Warszawie. Jest to wystawa prezentująca sztukę zdobniczą, biżuterię i numizmaty od starożytnego Egiptu po wiek XX. Zwiedzający mogą podziwiać ponad pół tysiąca złotych pierścieni, zapinek, naszyjników, bransolet, szpil, amuletów i monet. Zabytki reprezentują kultury starożytnego Egiptu, Mezopotamii, Cypru, Etrurii, Grecji, Rzymu, Europy Zachodniej i Polski, sztukę kultur islamu, Tybetu i Chin.

Ilustrowana Kronika Polski pod redakcją Andrzeja Nowaka została wydana przez Wydawnictwo Ryszarda Kleszczyńskiego w Krakowie. Prawie tysięcznicowe dzieło zawiera 10 000 dat związanych z pradziejami i dziejami Polski oraz prawie 4 000 dat z historii powszechnej naszego kraju. Kronika została przygotowana przez grupę uczonych krakowskich związanych z Uniwersytetem Jagiellońskim i z Polską Akademią Nauk i zawiera ponad 1 700 ilustracji - reprodukcji arcydzieł malarstwa, rysunków, dokumentów, pieczęci i plakatów - słowem niezmiernie bogactwo materiału, składające się na świetnie zredagowane, okazałe i piękne dzieło sztuki poligraficznej.

Elewacje Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie zostaną wkrótce zmodernizowane i pałac otoczony będzie około dziesięcioma wieżowcami. Projekt ma na celu osłabienie dominującej roli PKiS w sylwecie miasta.

NOWOROCZNE ROZWAŻANIA

Ciąg dalszy ze strony 3

Polskie Towarzystwo Muzyczne, jak co roku we wrześniu, pożegnało lato na pikniku u państwa Karpyzów w Beausejour i przyszła jesień, a wraz nią kilka jesiennych imprez, z których największe wzięcie miały "Biesiada '98", zabawa przygotowana przez członków zespołu "Sokół" i listopadowa wizyta polskiego zespołu "Czerwone gitary" - bez Seweryna Krajewskiego, niestety.

Ozdobą polskiego jesiennego sezonu muzycznego był koncert symfoniczny przygotowany i prowadzony przez polskiego dyrygenta Stanisława Skrowaczewskiego w *Winnipeg Centennial Concert Hall* oraz recital fortepianowy Krystyny Tuckiej w *Winnipeg Art Gallery*. Zaraz potem przyszła zima i święta, na które wszyscy czekali. Polskie dzieci bawiły się na imprezie mikołajowej zorganizowanej przez Bractwo św. Ducha w Winnipegu. Chór dziecięcy PTM wystąpił w czasie zabawy śpiewając to, co powinien każdy chór śpiewać o tej porze roku - kolędy. Kto miał jeszcze trochę czasu, ten mógł obejrzeć wystawę gobelinów i obrazów Ewy Tarsia, która odbyła się w *Centennial Concert Hall* w grudniu.

Kończąc moje noworoczne rozważania chciałbym zwrócić uwagę czytelnika na to jak wiele dzieje się w naszym środowisku w dziedzinie kultury i sztuki. Jak wielu mamy polskich artystów i aktywnych działaczy, dla których dorobek polskiej kultury i sztuki wart jest pielęgnacji i upowszechniania. Jak wiele talentów można jeszcze znaleźć i rozwinać stwarzając ku temu odpowiednie warunki. Myślę, że warto byłoby spróbować skoordynować jakoś wysiłek przedstawicieli Polonii zaangażowanych w działalność artystyczną w tym mieście; utworzyć bazę, która ułatwiłaby współpracę artystów i działaczy pielęgnujących tradycje polskiej kultury i sztuki.

Pierwszym krokiem mogłoby być utworzenie Tymczasowej Rady Koordynacyjnej Polonii w Winnipegu złożonej z prężnie działających i przedsiębiorczych przedstawicieli wszystkich (albo mających ochotę do działania dla dobra polskiej kultury i sztuki) polskich organizacji. Zadaniem takiej rady byłoby określenie jasno sprecyzowanego celu i koordynacja wysiłku zmierzającego do jego osiągnięcia. A cel ... wydaje mi się, że zapewnienie harmonijnej współpracy organizacji polonijnych w jednym nadrzędnym celu jakim jest zachowanie i rozwój polskiej kultury jest takim celem. To właśnie dziedzictwo naszej kultury i sztuki czyni nas Polakami i zapewnia nam eksponowane miejsce w wielonarodowościowym państwie jakim jest Kanada - bo czym będziemy jak zabraknie nam Mickiewicza, Chopina, Matejki, Paderewskiego czy Wajdy, Pendereckiego, albo Miłosza?

Tym, retorycznym w pewnym sensie, pytaniem chciałbym pożegnać stary rok i życzyć wszystkim czytelnikom

Wesołych Świąt i Do Siego Roku

Bolesław Lucki

MYŚLI Z POGRANICZA SNU I POEZJI

Do Ciebie

Przejdź pod tęczą
Sięgnij gwiazd
Dotknij szczęścia
Zrozum czas

Nie zabieraj światu mgły
Zostaw burzy głos - niech grzmie

Miałem ogród ze słów pustych
Z myśli zamkniętych na ustach
Z wiary w drogę do radości
Do spokoju, do wieczności ...

Splonął, mrok rozdzielił nas
Pozostał pęknięty głąz ...

Spójrz przez ramię na swój los
Pochyl głowę, ucisz złość
Daj kamiennym sercom bić
Pozwól im wierzyć i śnić

[eu-be]

Nowy Rok

Złudzenia odchodzą w przeszłość

Składam im pokłon za to
Co zrobiły dla mnie wczoraj
I chociaż znaczyły tak wiele, niech idą
Może inny świat da im więcej
Za widmo szczęścia
Za rozbite nadzieje
Za łzy

Nowy rok, nowe złudzenia
I znów muszę nimi żyć
Albo jak wczoraj, w obronie nadzieji
Rzucić je pod kopyta szarżującej przyszłości
I znów oszukać los gotujący mi życie
Podług swojego uznania
I trwać

[eu-be]

Magazyn Kulturalny *Gazetka Ignacego* - kwartalnik Polskiego Towarzystwa Muzycznego im. Ignacego Jana Paderewskiego w Winnipegu, Kanada, publikowany jako dodatek do "Czasu" od września 1998. Przygotowanie numeru: Zarząd PTM w składzie Józef Biernacki - prezes tel. (204)338-9510, Bolesław Lucki - wiceprezes, tel. (204)983-1583, (204)233-9342, Wanda Kolarz - sekretarz, Janina Multan - skarbnik, Barbara Esposito - członek, Monika Łukomska - członek, Tadeusz Łęczyński - członek. Zdjęcia: Napoleon Milejszo. Tekst, opracowanie graficzne i skład komputerowy: Bolesław Lucki. Numer zamknięto 14 grudnia 1998.